

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 14 listopada 2024 r.

Pozycja 244

POSTANOWIENIE

z dnia 23 lipca 2024 r.

Sygn. akt Ts 116/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mariusz Muszyński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej K.K. o zbadanie zgodności:

art. 379 pkt 4 w związku z art. 48 § 1 pkt 1 w związku z art. 281 § 1 i art. 49 w związku z art. 281 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) „w zakresie, w jakim nie przewidują skutku nieważności postępowania, jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział biegły, który powinien zostać wyłączony”, z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału 24 maja 2022 r. (data nadania) K.K. (dalej: skarżący), w imieniu którego działa przedstawiciel ustawowy – M.K. (matka), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Sąd Okręgowy w Ł. I Wydział Cywilny wyrokiem z 27 listopada 2020 r. (sygn. [...]) oddalił powództwo skarżącego przeciwko Wojewódzkiemu Specjalistycznemu Szpitalowi w Ł. o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę i ustalenie.

Skarżący wniósł apelację, wskazując na naruszenie: art. 48 § 1 pkt 1 i art. 49 w związku z art. 281 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: k.p.c.) przez niewyłączenie biegłej (skonfliktowanej z rodzicami skarżącego) oraz wydanie przez nią opinii lekarskiej bez przebadania skarżącego; art. 290 k.p.c. przez niezażądanie opinii z Kliniki Neonatologii i Intensywnej Terapii Noworodka Instytutu w W.; art. 230 k.p.c. przez niewypowiedzenie się strony pozwanej co do zażalenia, jakiego doznał skarżący oraz art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. przez pominięcie wniosków dowodowych składanych przez skarżącego jako uznanych za zmierzające do przedłużenia postępowania.

Wyrokiem z 27 stycznia 2022 r. (sygn. [...]) Sąd Apelacyjny w Ł. I Wydział Cywilny oddalił apelację skarżącego.

Od powyższego wyroku skarżący wniósł skargę kasacyjną, która została zarejestrowana w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą akt [...]. Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z 8 lutego 2023 r. zawiesił w związku z tym postępowanie. Sąd Najwyższy postanowieniem z 15 września 2023 r. (sygn. akt jw.) odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Z uwagi na zakończenie postępowania przed Sądem Najwyższym, 23 kwietnia 2024 r. Trybunał Konstytucyjny wydał postanowienie o podjęciu zawieszzonego postępowania.

Zdaniem skarżącego, zaskarżone przepisy są niezgodne z ustawą zasadniczą w zakresie, w jakim nie przewidują skutku nieważności postępowania, jeżeli w rozpoznaniu sprawy udział brał udział biegły, który powinien zostać wyłączony. Skarżący podnosi, że brak wyłączenia biegłego powinien powodować taki sam skutek jak brak wyłączenia sędziego, aby system prawny zachował spójność. Brak tej spójności stoi w niezgodzie z zasadą funkcjonowania państwa prawnego wyrażoną w art. 2 Konstytucji i zasadą działania sądu jako sądu sprawiedliwego, bezstronnego i niezawisłego, przewidzianą w art. 45 Konstytucji. Według skarżącego, wyrok wydany w oparciu o opinię biegłego podlegającego wyłączeniu powieła wszelkie wady tej opinii, naruszając zasadę sprawiedliwości i bezstronności, z uwagi zaś na okoliczność, że niezawisłość to podleganie Konstytucji oraz ustawom, jej realizacja jest trudna, gdy system prawa jest niespójny.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. W niniejszej sprawie zakwestionowano konstytucyjność art. 379 pkt 4 w związku z art. 48 § 1 pkt 1 w związku z art. 281 § 1 i art. 49 w związku z art. 281 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.).

Zaskarżone przepisy w dniu wydania przez sąd drugiej instancji orzeczenia miały następujące brzmienie:

art. 379 pkt 4 k.p.c.: „Nieważność postępowania zachodzi, jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy”,

art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c.: „Sędzia jest wyłączony z mocy samej ustawy w sprawach, w których jest stroną lub pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziałuje na jego prawa lub obowiązki”,

art. 49 k.p.c.:

„§ 1. Niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48, sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

§ 2. Za okoliczność, o której mowa w § 1, nie uważa się wyrażenia przez sędziego poglądu co do prawa i faktów przy wyjaśnianiu stronom czynności sądu lub nakłanianiu do ugody”,

art. 281 § 1 k.p.c.: „Aż do ukończenia czynności biegłego strona może żądać jego wyłączenia z przyczyn, z jakich można żądać wyłączenia sędziego. Gdy strona zgłasza wniosek o wyłączenie biegłego po rozpoczęciu przez niego czynności, obowiązana jest uprawdopodobnić, że przyczyna wyłączenia powstała później lub że przedtem nie była jej znana”.

3. Trybunał stwierdził, że analizowana skarga konstytucyjna spełnia przesłanki warunkujące przekazanie jej do rozpoznania merytorycznego, gdyż:

- została sporządzona w imieniu skarżącego przez adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK);
- skarżący dochował terminu, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, albowiem odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł. I Wydział Cywilny z 27 stycznia 2022 r. (sygn. akt [...]) wraz z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi skarżącego 24 lutego 2022 r., a skarga została wniesiona do Trybunału 24 maja 2022 r. (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK);
- skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), ponieważ wskazane wyżej orzeczenie zostało zaskarżone skargą kasacyjną (nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia), Sąd Najwyższy odmówił zaś przyjęcia jej do rozpoznania;
- określono przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK);
- wskazano, które konstytucyjne prawa i wolności oraz w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK);
- przedstawiono uzasadnienie sformułowanych zarzutów (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK);
- skarga nie jest obarczona nieusuwalnymi brakami formalnymi, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK;
- sformułowane w skardze zarzuty nie są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W związku z powyższym – na podstawie art. 78 *in fine* u.o.t.p.TK – Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.